

Ime Prezime

Ugovor o licenci

Primjena u poslovnoj praksi

Sveučilište u Zagrebu

Fakultet elektrotehnike i računarstva

Trgovačko pravo

Mentorica : prof. dr. sc. Hana Horak

JMBAG studenata:

Zagreb, Travanj 2016

Sadržaj

1.	Uvod.....	3
1.1	Predmet i cilj rada	3
1.2	Izvori podataka i metode prikupljanja	3
2.	Teorijska analiza.....	4
2.1	Općenito o trgovačkom pravu.....	4
2.2	Formalni ugovori.....	4
2.3	Općenito o ugovoru o licenci.....	5
2.3.1	Predmet licence	5
2.3.2	Oblici ugovora o licenci	6
3.	Primjer ugovora o licenci.....	7
3.1	Predmet ugovora	7
3.2	Obaveze davatelja licence	7
3.3	Obaveze stjecatelja licence	7
3.4	Ostalo.....	8
4.	Literatura.....	9

1. Uvod

1.1 Predmet i cilj rada

Cilj eseja je da student prouči praktičnu primjenu znanja stečenog na predmetu Trgovačko pravo. Kao budući programski inženjeri moramo znati kakva su prava i odgovornosti prilikom potpisivanja ugovora o licenci buduću da ćemo se s time često susretati. Već sada na mnogim predavanjima ili programskim kodovima vidimo da su zaštićeni nekom licencom, najčešće MIT licencom. Ovu temu sam izabrala jer ću je, za razliku od ostalih ponuđenih tema, sigurno susresti u svojoj budućoj profesiji.

1.2 Izvori podataka i metode prikupljanja

Glavni izvor podataka je udžbenik predmeta „Uvod u trgovačko pravo“. Prilikom potrage za ugovorom o licenci naišla sam na PoslovniForum koji nudi sažetak najbitnijih pojmova kog ugovora o licenci, stranicu Raverus na kojoj je bio prikazan jedan ugovor te popis raznih ugovora „Primjerci ugovora iz poslovnih odnosa“ tvrtke Fircon d.o.o. Mostar. Odlučila sam analizirati ugovor o prodaji licence koji je naveden kao primjerak u potonjoj knjizi jer je puno pregledniji od onog na stranici Raverus. Ugovor je naveden naveden u literaturi pod brojem 2.

2. Teorijska analiza

2.1 Općenito o trgovačkom pravu

Dok je većina znanosti u srednjem vijeku venula, trgovačko parvo je cvalo. Razvoj trgovačkog prava kao zasebne pravne grane vežemo upravo uz srednji vijek i ondašnji razvoj prekomorske trgovine između mediteranskih gradova. Tada su stvoreni prvi uvjeti za razvoj pravnih pravila kojima bi se regulirala trgovina odnosno uredio položaj sudionika u trgovini kao i uvjeti za reguliranje poslova koje su trgovci međusobno sklapali. Daljnji razvitak trgovine potakli su vladare jakih nacionalnih država da cjelokupno državno područje i pravni sustav podvrgnu svom suverenitetu stvarajući prve kodifikacije trgovačkoga prava. Najpoznatije kodifikacije trgovačkoga prava jesu francuski trgovački zakonik Code de commerce te njemački trgovački zakonik Handelsgesetzbuch iz 19. stoljeća.

Na području Hrvatske su se izmjenjivala mnoga prava počevši od već spomenutog Code de commerce, ali se nakon 1990. krenulo u smjeru izgradnje trgovačkog prava kakvo postoji u modernim zemljama Europske unije. Zakon o trgovačkim društvima je donesen 1993., a počinje se primjenjivati 1995. godine.

Danas je trgovačko pravo skup pravnih pravila koja reguliraju subjekte trgovačkog prava i pravne poslove trgovačkog prava. Trgovačko pravo je u suvremenom smislu grana prava koja se odnosi na prava i obveze proizašle iz pružanja usluga ili isporuke robe te na pravne ustanove koje unaprijеđuju i omogućuju tijek trgovačkih poslova.

2.2 Formalni ugovori

Formalni ugovori su oni za koje je propisan određeni oblik propisom ili voljom stranaka. To je većinom pisano oblik ugovora koji se propisuje za pojedine ugovore zakonom kao uvjet njihove valjanosti. Primjer takvih ugovora su ugovor o licenci, ugovor o trgovinskom zastupanju te ugovor o kupoprodaju nekretnine. Ugovor se mora učiniti formalnim na način da ugovorne strane uvjetuju njegov nastanak i valjanost određenim oblikom. Većino se traži pisani oblik, ali u određenim slučajevima se može tražiti da ugovor bude sastavljen na jedinstvenom instrumentu, tj. ispravi. Ugovor o licenci je formalan ugovor koji, da bi bio valjan, mora biti sklopljen u pisanom obliku.

2.3 Općenito o ugovoru o licenci

Subjekti ugovora o licenci su davatelj te stjecatelj, a roba za čije se pravo korištenja ugovor potpisuje može biti pravo iskorištavanja izuma, znanja i iskustva, žiga, uzorka ili modela.

Roba ovdje predstavlja nematerijalna dobra koja ulaze u kategoriju prava industrijskog vlasništva čijim imateljima, pod određenim pretpostavkama, zakon pruža zaštitu i pravo na isključivo iskorištavanje. Davatelj licence se obvezuje ustupiti stjecatelju navedenu robu, a stjecatelj se zauzvrat obvezuje platiti davatelju određenu naknadu. Postoje licence koje ne zahtijevaju novčanu kompenzaciju već davatelj diktira u kojim se uvjetima njegov proizvod može koristiti, većinom je uvjet nekorisćenje u komercijalne svrhe. Primjer takve licence je MIT licencija koja je jedna od najrasprostranjenijih tipova licence. Uzrok ovoga ugovora je gospodarsko iskorištavanje izuma, znanja i iskustva, žiga, uzorka ili modela. Ugovor o licenci je dominantan ugovor, dvostrano obavezan (sinalagamatičan) i naplatni pravni posao te konzensualan ugovor (strane se moraju usuglasiti o bitnim stvarima).

2.3.1 Predmet licence

Kako je rečeno, predmetom licence mogu biti izum, žig, znanje i iskustvo te uzorak ili model. Prema članku 1. Pariške konvencije za zaštitu industrijskog vlasništva iz 1883. godine predmetom zaštite industrijskog vlasništva jesu inventivni patenti, korisni modeli, industrijski uzorci i modeli, tvornički ili trgovački žigovi, uslužni žigovi, trgovačko ime, oznaka ili ime podrijetla i suzbijanje nelojalne utakmice. Odnosno, predmet ugovora o licenci su nematerijalna dobra koja su predmet zaštite industrijskog vlasništva.

Kako je izum teško definirati te sam po sebi ne daje izumitelju nikakva prava na iskorištavanje koja isključuju treće osobe (što čini licenciju nepotrebnom) bolje je sagledati pojam patenta. Da bi se priznao kao patent izum mora biti nov, mora imati inventivnu razinu i industrijsku primjenjivost. Tek kada je proglašen patentom, izum ne smiju koristiti treće strane bez dopuštenja nositelja patenta (ne mora biti ista osoba koja ga je izumila). Ugovor o licenci je ovdje bitan jer njime nositelj patenta daje pravo trećim osobama da iskorištavaju patentirani izum, što bi im bez licence bilo zabranjeno.

Žig je zaštićeni znak koji se može grafički prikazati, osobito riječi, uključujući osobna imena, crteže, slova, brojeke, oblike proizvoda ili njihova pakiranja, trodimenzijske oblike, boje, kao i kombinacije svih naprijed navedenih znakova, a koji je prikladan za razlikovanje proizvoda ili usluga jednog poduzetnika od proizvoda ili usluga drugoga poduzetnika. U Republici Hrvatskoj, žig se stječe upisom žiga u registar žigova koji vodi Državnom zavodu za

intelektualno vlasništvo(DZIV) ista organizacija kojoj se podnose zahtjevi za priznavanje patenta.

Uzorak i model su isključivo estetske tvorevine koje predstavljaju prototipove industrijskog dizajna te nemaju tehnička ni funkcionalna svojstva. Model odnosno dizajn je trodimenzionalno tijelo prema kojem se mogu oblikovati predmeti. Uzorak je slika ili crtež koja služi za uzor pri prenošenju na industrijski ili obrtnički predmet. Uzorak i model se mogu zaštititi industrijskim dizajnom ako su novi i imaju individualan karakter.

Predmetom licencije može biti i znanje i iskustvo (know-how). Znanje i iskustvo imaju više značenja s obzirom na kontekst. Može biti riječ o primijenjenom tehničkom znanju i podacima potrebnim za praktično ostvarenje i primjenu tehnike koja služi u industrijske svrhe ili o cjelokupnom znanju i iskustvu potrebnu za suvremeno poslovanje. Znanje i iskustvo se ne može patentirati, ali se može zaštititi poslovnom tajnom.

2.3.2 Oblici ugovora o licenciji

Jako često kada je predmet licence izum stjecatelj licence želi imati monopol nad njime. Nepostojanje konkurencije omogućava stjecatelju da postavi cijenu koja mu donosi najviše dobiti bez straha od prelaska klijenata konkurenciji. U vakvim slučajevima stjecatelj zahtjeva potpisivanje isključive licencije odnosno isključivo pravo iskorištavanja predmeta licencije. Kod isključive licencije, nitko osim stjecatelja licencije pa čak ni davatelj licencije ne može iskorištavati predmet licencije. Pored jamstava koje davatelj isključive licencije daje stjecatelju licencije prema općim pravilima, kod isključive licencije davatelj licencije još jamči da pravo iskorištavanja nije ustupio drugome ni potpuno ni djelomično. Ako ugovorom o licenciji nije naznačeno o kakvoj se licenciji radi, smatra se da je dana neisključiva licencija.

Osim ograničavanja broja stjecatelja licenci, može se ograničiti i prostor njena korištenja. Prostorno ograničena licencija omogućava stjecatelju da predmet licencije koristi samo na određenom geografskom prostoru. Ako u ugovoru nije drugačije navedeno, smatra se da je licencija prostorno neograničena.

Pravo na iskorištavanje licencije stjecatelj licencije može ustupiti drugoj osobi. U slučaju isključive licenije nije dužan tražiti dopuštenje davatelja licencije te davatelj može odbiti samo iz ozbiljnih razloga. U slučaju neisključive licencije, dopuštenje davatelja licencije je nužno za podlicencijiranje.

3. Primjer ugovora o licenci

3.1 Predmet ugovora

Ugovor o licenci je sklopljen između Ivanke Horvat i tvrtke Podravka d.d.. Davatelj licence Ivanka Horvat ustupa stjecatelju licence tvrtci Podravka d.d. na iskorištenje svoj pronalazak za proizvodnju, a koji se sastoji u potpunom odstranjenju ostataka orašastih plodova iz proizvoda. Ovo pravo iskorištavanja davatelj ustupa u cilju proizvodnje predmeta koje davatelj licence proizvodi. Navedeno je definirano u članku 3.

3.2 Obaveze davatelja licence

Davatelj licence je prema članku 6. Ugovora dužan prenijeti najnoviju tehnologiju koju i sam primjenjuje te svojim kasnijim inovacijama predmet licence trajno održavati na suvremenoj razini za sve vrijeme trajanja Ugovora. Davatelj potvrđuje da tehnologija predstavlja isključivo vlasništvo davatelja, kao i da ta tehnologija u potpunosti omogućuje usvajanje i uvođenje proizvodnje licencnog proizvoda kod stjecatelja i postizanje ugovorom utvrđenih ciljeva pod uvjetom da se stručnjaci stjecatelja strogo pridržavaju odredba dokumentacije i slijede naputke stručnjaka davatelja licence. Na kraju, davatelj se obvezuje da proizvodni proces primjenom tehnološkog postupka u proizvodnji licencnog proizvoda ne utječe štetno na život i zdravlje ljudi i stvari i da ne zagađuje ljudsku radnu i životnu okolinu. U tom cilju davatelj licence je obavezan da u specifikaciji opreme, uređaja i aparata predvidi i opremu za zaštitu života i zdravlja zaposlenika i stvari i otklanjanje mogućih zagađivanja životne i radne okoline ljudi. Po potrebi na zahtjev stjecatelja licence davatelj licence uputiti će svoje stručne radnike radi dopunske obuke stjecatelja licence. Po članku 17. davatelj licence je dužan zaštititi stjecatelja licence u slučaju da je on pravno uznemiravan od strane trećih osoba te se mora umiješati u spor na strani stjecatelja licence. Davatelj licence je dužan napisati i predati stjecatelju proizvodno-tehničku dokumentaciju u roku dogovorenom ovim Ugovorom.

3.3 Obaveze stjecatelja licence

Prema članku 9., stjecatelj licence dužan je davatelju licence platiti naknadu za korištenje licence u iznosu od 5% prodaje licencnog proizvoda. Ako je ugovorena naknada postala očito nerazmjerna u odnosu prema prihodu koje stjecatelj licence ima od iskorištavanja predmeta licence, davatelj licence ima pravo zahtijevati izmjenu ugovorene naknade. Davatelj ima pravo uvida u poslovne knjige, dokumentaciju i ispravnost izvršenog obračuna iznosa koji mu pripada temeljem prednjeg stavka ovog članka. Davatelj može vršiti ovaj uvid u svako

doba redovnog radnog vremena. Stjecatelj licence je obvezan proizvoditi najmanje 1000 komada lincenciranom proizvoda godišnje. Ako se ovo prekrši davatelj licenci je ima pravo na fiksnu naknadu u iznosu od 5 000 kn (članak 11.). Po članku 12. stjecatelj licence dužan je svakih 3 mjeseca slati zaposlenike kod davatelja licence radi organiziranja i kontrole proizvodnje. Stjecatelj licence ne može dati predmet licence u podlicencu bez izričitog pisanog pristanka davatelja licence. Davatelj licence može otkazati ugovor o licenci ako je podlicenca dana bez njegove dozvole. Ugovorom o podlicenci ne stvara se nikakav poseban pravni odnos između stjecatelja podlicence i davatelja licence. Stjecatelj licence je obvezan čuvati sve podatke i informacije koje mu je povjerio davatelj licence u vezi proizvodnje licencnog proizvoda. Obveza čuvanja tajne obvezuje stjecatelja licence i nakon isteka ovog Ugovora.

3.4 Ostalo

Ovaj ugovor je zaključen sa trajanjem njegove važnosti do 2036. godine, računajući od datuma njegovog stupanja na snagu. Kada po proteku vremena za koje je ugovor o licenci bio sklopljen stjecatelj licence produži iskorištavati predmet licence, a davatelj licence se tome ne protivi, smatra se da je sklopljen novi ugovor o licenci neodređenog trajanja, pod istim uvjetom kao i prethodni ugovor (članak 18.). Ugovornim stranama pripada pravo otkaza ovog Ugovora poštujući otkazni rok ako druga strana ne poštuje ili nije više u stanju poštovati neku od stavka ugovora. Za vrijeme trajanja učinka slučaja više sile odlaže se izvršenje obveza ugovornih strana iz ovog ugovora. U slučaju smrti davatelja licence ili stjecatelja licence licenca se nastavlja sa njegovim nasljednicima.

4. Literatura

1. Horak H., Dumančić K., Preložnjak B., Šafranko Z.: Uvod u trgovačko pravo, Zagreb, 2011;
2. Fircon d.o.o. Mostar: Primjerci ugovora iz poslovnih odnosa, Mostar, 2011